

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

**Instituce pro trávení volného času mládeže
do 18 let**

Martin Bičík

© 2015/2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Martin Bičík

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let

Název anglicky

Institutions for Leisure Time Spending of the Youth up to 18 years of age

---

Cíle práce

Bakalářská práce se zabývá problematikou trávení volného času mládeže do 18 let. Zaměřuje se na instituce, jejich činnosti a využití. Cílem praktické části bakalářské práce je zjistit, zda si vybraná instituce plní své veřejné poslání z hlediska kvalitního trávení volného času mládeže.

Metodika

Teoretická část vychází ze zpracování odborné literatury. Praktická část bakalářské práce se zabývá tím, zda instituce plní své poslání. Instituce jsou analyzovány metodou Analýzy institucí dle Malinowského, kde na základě povahy funkce organizace (množiny aktivit, které nabízejí pro volný čas mládeže) bude proveden kvalifikovaný (ekonomický) odhad, zda poslání je plněno. Při zjištění případných nedostatků bude přihlídnuto k možnostem organizace (prostory, zařízení, finance, personál) a bude navrženo řešení pro vyjednání nápravy včetně možnosti financování.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Volnočasové aktivity, volný čas, mládež, děti, výchovné činnosti, instituce, financování,

---

Doporučené zdroje informací

ČÁP, J. *Psychologie mnohostranného vývoje člověka*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990. ISBN 80-04-22967-0.

GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum : základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

SPOUSTA, V. *Metody a formy výchovy ve volném čase : kultura a umění ve výchově*. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 1996. ISBN 80-210-1275-7.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. Miroslav Polišínský, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 21. 10. 2015

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 10. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 02. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 16. 3. 2016

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce PhDr. Miroslavu Poliškému, CSc. za jeho odbornou pomoc, kterou mi poskytl pro vypracování bakalářské práce. Dále bych rád poděkoval vedení Sboru Dobrovolných Hasičů Dolní Kalná za spolupráci a ochotné poskytnutí materiálů k vypracování praktické části.

Institute pro trávení volného času mládeže do 18 let

Institutions for Leisure Time Spending of the Youth up to 18 years of age

Souhrn

Volnočasové instituce pro děti a mládež, kterými se zabývá tato bakalářská práce, jsou velmi přínosné a jejich význam v současné době roste. Podílejí se totiž na tvorbě životního stylu mládeže, který je nyní často nezdravý a dlouhodobě neudržitelný. Cílem práce je popsat problematiku trávení volného času a volnočasových institucí, jejich funkce a fungování. Praktická část se zabývá rozбором instituce Sbor dobrovolných hasičů v obci Dolní Kalná. Použita byla analýza podle Malinowského, která se týká hlavně financování v souvislosti s plněním poslání instituce, jejího vybavení, nabídky činností, závěrečné zhodnocení a formulace doporučení.

Klíčová slova: volnočasové aktivity, volný čas, mládež, děti, výchovné činnosti, instituce, financování

Summary

Leisure time institutions for children and youths are very helpful and their importance is currently growing, because they are contributing in the creation of youths lifestyle, which is often unhealthy and unsustainable at this time. The aim of this bachelor thesis is to describe issues of leisure time and leisure time activities, its features and how they work. The practical part deals with the Malinowski's analysis of institution Volunteer fire department in the village Dolní Kalná. This analysis relates to financing in correlation with the institution's mission fulfillment, its environment, offered activities and subsequent final evaluation and formulation of recommendations.

Keywords: leisure activities, free time, teenagers, children, educational activities, institutions, financing

Obsah

1	Úvod	9
2	Cíle a metodika	10
2.1	Cíle práce	10
2.2	Metodika práce	10
3	Teoretická část	11
3.1	Volný čas	11
3.1.1	Funkce volného času	12
3.2	Faktory ovlivňující volný čas	13
3.2.1	Socioekonomické faktory	13
3.2.2	Rodina	15
3.2.3	Škola a vrstevníci	17
3.3	Mládež	18
3.3.1	Mládež a volný čas	18
3.3.2	Instituce zprostředkovávající činnosti ve volném čase	19
3.3.3	Vznik volnočasových institucí	20
3.3.4	Školská zařízení pro zájmové vzdělávání	20
3.3.5	Základní umělecké školy	21
3.3.6	Občanská sdružení, sportovní kluby, církve, nadace	22
3.4	Ekonomický aspekt volnočasových institucí	22
3.5	Financování volnočasových aktivit	24
3.5.1	Programy státní podpory pro NNO	26
3.5.2	Forma předkládání žádostí o poskytnutí dotace	28
3.5.3	Krajská dotační politika	29
3.6	Činnosti mládeže ve volném čase	29
4	Praktická část	31
4.1	Cíl výzkumu	31
4.2	Metoda výzkumu	31
4.3	Data	32
4.3.1	Obec Dolní Kalná	32
4.3.2	Možnosti trávení volného času v obci Dolní Kalná	33
4.3.3	SWOT analýza	33
4.3.4	Jednotka sboru dobrovolných hasičů Dolní Kalná (JSDH)	34
4.3.5	Sbor dobrovolných hasičů Dolní Kalná (SDH)	35
4.3.6	Struktura Sboru dobrovolných hasičů	36
4.3.7	Historie	37
4.3.8	Formulace poslání organizace	38
4.3.9	Činnost	38
4.3.10	Prostory a zařízení	40
4.3.11	Bezpečnost dětí	41

4.3.12	Finance	42
5	Zhodnocení výsledků	45
6	Závěr	47
7	Seznam použitých zdrojů	48
8	Seznam použitých zkratk, obrázků a tabulek.....	52
9	Seznam příloh.....	53

1 Úvod

Volný čas, jehož podíl z celkového času se v dnešní společnosti stále zvětšuje, je jednou z nejdůležitějších složek lidského života. Pro děti a mládež má výjimečný význam, protože mají mnoho volného času. Larson a Verma (1999) píší o důležitosti účasti mládeže na volnočasových činnostech, které přispívají k lepšímu pochopení společenských očekávání a získávání fyzických i sociálních dovedností a kompetencí. To, jak budou děti tento čas trávit, je z největší části ovlivněno rodinou a prostředím, kde dítě žije. Za klíčový faktor ovlivňující postoje a chování dětí v budoucnosti, a tím i využití jejich volného času, je považována první sociální skupina – rodina (Vágnerová, 2005). Tento předpoklad vystihuje i známé rčení: „Co se v mládí naučíš, ve stáří jako když najdeš!“. Dětství se tedy pokládá za optimální období pro utváření pozitivního vztahu k aktivnímu trávení volného času, jakožto důležitého předpokladu zdravého a aktivního životního stylu (World Health Organization, 2006). Způsob, jakým mládež tráví svůj volný čas, hraje také důležitou roli z hlediska jejího psycho-sociálního vývoje (MŠMT, 2002).

Důležitost problematiky trávení volného času dětí a mládeže vykazují i mnohé studie zahraničních autorů, jako například Shaw (2001) nebo Zabriskie a McCormick (2003) a i u nás se tomuto tématu věnují odborníci (Čech, 2002; Hofbauer, 2004; Šafr, Patočková, 2010).

Mnoho institucí se zabývá pozitivním ovlivňováním volného času dětí, hlavně z důvodu zabránění sociopatologických jevů mládeže, kterých v dnešní době přibývá. Nejdůležitější z nich jsou školská zařízení a zařízení podporovaná státem jako domy dětí a mládeže, které poskytují nepřeberné množství kroužků a aktivit, přes pohybové, výtvarné či hudební. Důležité však je rozvíjet děti po všech jejich stránkách pohybem začínaje a charakterem konče, proto jsem si vybral instituci Sbor dobrovolných hasičů Horní Kalná, která rozvíjí své členy všestranně a má potenciál pozitivně ovlivňovat jejich budoucí životní způsob.

2 Cíle a metodika

2.1 Cíle práce

Cílem teoretické části této bakalářské práce je vymezit a definovat základní pojmy, které souvisejí s volnočasovými institucemi pro děti a mládež.

Hlavním cílem práce je zjistit, zda vybraná instituce Sbor Dobrovolných hasičů v obci Dolní Kalná plní své veřejné poslání po stránce volného času mládeže a zda má pro tento účel dostatek prostředků (prostory, personál, zařízení, finance).

2.2 Metodika práce

K vypracování teoretické části práce byla použita rešerše informací k dané problematice z odborných tištěných i elektronických zdrojů. Byly použity jak tuzemské tak zahraniční zdroje, aby předkládané informace byly analyzovány co nejobjektivněji.

Praktická část práce se zabývá analýzou vybrané instituce Sbor dobrovolných hasičů, a to dle Analýzy institucí Bronislawa Malinowského. Na jejím základě budou vyhodnoceny výsledky ke stanovené hypotéze, zda má instituce dostatek prostředků k plnění svého poslání a formulována doporučení ke zlepšení.

3 Teoretická část

3.1 Volný čas

Volnému času je v poslední době věnováno hodně pozornosti. Je tomu tak i díky stále se zrychlujícímu tempu životního stylu, který je propojen i s velkým psychickým stresem. Většina populace má dnes sedavý způsob života, což je v propojení se stresem příčina většiny civilizačních chorob. V dnešní technologické době přibývá volného času, a je velmi důležité tento čas využít k obnovení psychických i fyzických sil. Čáp (1990) definuje volný čas jako čas oddechu, určený k trávení svobodné činnosti.

Hofbauer (2004) i Švigová (1967) specifikují volný čas podobně. Jako čas, který je oproštěn od pracovních, rodinných i jiných závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, hlavně dělby práce a potřeby rozvíjet a uchovat svůj život. V podstatě je to čas, který zbyde po splnění všech povinností.

Naše moderní západní společnost však nyní čelí protichůdným jevům v oblasti volného času. Lidem se snižuje počet pracovních hodin a zvyšuje se volný čas, ale současně lidé pocítují větší časový tlak (Gershuny, 2009). Jaworski (1998) vysvětluje čím je to způsobeno. Lidé mají pocit, že jim čas utíká mezi prsty, a to kvůli zrychlení činností, děláním několika věcí najednou a také, protože je volný čas rozptýlen po celém pracovním týdnu v malých blocích, cca. 15 minutových, a ne spojených do smysluplných časových bloků.

Volný čas je důležitý hlavně pro děti a mládež, nejenom kvůli pocitu „volnosti“ a samostatné možnosti rozhodovat svobodně o svých činnostech, ale také kvůli socializaci a vzdělání mimo povinného docházení do školy. Díky socializaci ve volném čase získávají děti zkušenosti a způsobilosti pro vlastní život (Kraus, Poláčková, 2001).

Profesor Blížkovský (Spousta a kol., 1994) prohlubuje problematiku trávení volného času. Píše o nedostatečně rozvinutých zájmech dětí, mládeže i dospělých, což je vyvolané pasivitou konzumentů, jednostrannou masovou kulturou nebo pakulturou mnohých medií. Dokonce ani rozvětvené zájmové kluby nemusí být důkazem bohatých zájmů účastníků, jelikož výzkumy ukazují, že intenzivní, ale povrchně formální zájmové organizace, kde jsou

aktivity nepřiměřené úrovni účastníků, bez motivace a dostatečných prožitků a úspěchů, může spíše vyvolávat rozladění a nechuť, než opravdový hluboký zájem.

3.1.1 Funkce volného času

Volný čas se dá naplnit nepřeborným množstvím aktivit. Právě proto existují pestré definice funkcí, které má.

Často citovaný francouzský autor Dumazedier (1966) rozlišuje 3 základní funkce volného času. A to na odpočinek, zotavení a reprodukci pracovní síly. Všechny tři mají odstraňovat fyzické a nervové poruchy vyvolané napětím a výkonem, způsobeným denními povinnostmi. Mezi další řadí zábavu, kompenzaci, únik z monotónnosti práce a rozptýlení, a nakonec rozvoj osobnosti po fyzické, kulturní a sociální stránce.

Francouzský sociolog Roger Sue (1993) považuje za 4 základní funkce volného času: psychosociologickou (uvolnění, zábava a rozvoj), sociální funkci, která zahrnuje socializaci a příslušnost ke skupině, dále terapeutickou (hledisko zdravotní, prevence chorob a zdravý životní styl) a velmi důležitou funkci ekonomickou, která oceňuje hospodářský význam volného času pro jednotlivce i společnost.

Německý pedagog Opaschowski (1976) vytvořil souhrnnou charakteristiku potřeb, které by měli být uspokojovány při správném trávení volného času. Zde jsou uvedeny:

- rekreaci (potřebu zotavení a uvolnění)
- kompenzaci (vyrovnání nedostatků, odstraňování frustrací)
- výchovu a další vzdělávání (úsilí poznat a užívat nové informace)
- kontemplaci (potřebě klidu a pohody, uvědomování si sebe sama)
- komunikaci (sociální kontakty a partnerství)
- integraci (potřebu společnosti, hledání emocionální jistoty)
- participaci (spolupodílení se na vývoji společnosti)
- enkulturaci (kreativní rozvoj).

České oficiální dokumenty (MŠMT, 2001) dělí funkce VČ na výchovnou, vzdělávací, kulturní, zdravotní (regenerační a relaxační), sociální a preventivní funkci. Čech (2002) píše o volném čase jako o protikladu kvalitního pracovního nasazení, který rozvíjí tvorbu hodnotového systému dětí a v také působí efektivně jako prevence sociálně patologických jevů. Patří mezi ně například delikvence, vandalismus, drogy, toulání se a mnohé jiné nástrahy dnešní tak hektické doby, ve které jsme se ocitli v zajetí médií, které přináší i velmi nevhodné stimuly (Antoničová, Schnitzerová, 2001).

3.2 Faktory ovlivňující volný čas

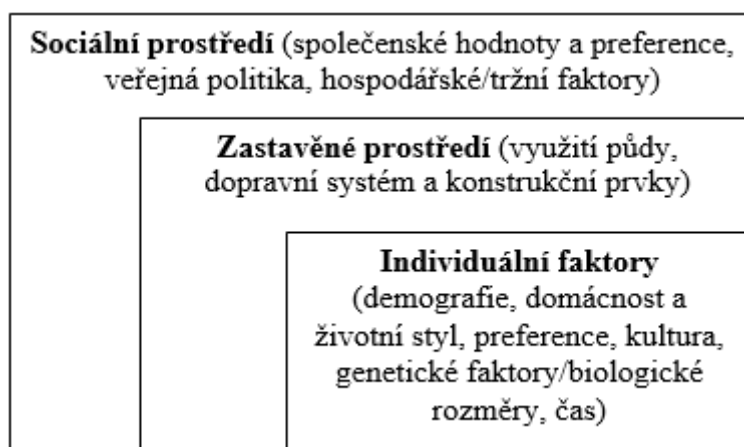
Primárním předpokladem volného času je svoboda, ale i přesto je determinován mnoha faktory, které si účastníci mohou, ale také nemusí uvědomovat. Zabýváme-li se však jeho teorií, musíme je brát v potaz. Spousta a kol. (1996) píše, že odlišné skupiny a jedinci mají také rozdílnou náplň volného času, která je ovlivněna především věkem, profesí a vztahem k pracovním povinnostem. Šafir a Patočková (2010) rozšiřují tato faktory ještě o pohlaví, fázi životního cyklu, vzdělání, sociální postavení, charakter, velikost a vliv primární a současné rodiny, zdravotní stav, množství volného času, finanční a prostorovou dostupnost volnočasových aktivit a v neposlední řadě také vliv společnosti a kultury.

Důraz na vliv prostředí klade Giddens (1999): „Kulturní prostředí, do něhož se rodíme a v němž vyrůstáme, má tak velký vliv na naše chování, že bychom si mohli připadat zbaveni jakékoli individuality nebo svobodné volby. Mohlo by se zdát, že se pouze „vléváme“ do předem stanovených forem, které pro nás společnost připravila“. Dále autor také dodává, že by člověk měl dospívat k sebeuvědomění a stát se tak individuem se schopností myslet a jednat samostatně. Hodnotový systém tedy nepřijímat pouze pasivně, ale vytvářet ho svými aktivitami.

3.2.1 Socioekonomické faktory

Výběr volnočasových aktivit je ovlivněn mnoha vzájemně propojenými faktory. Bauman a kol. (2012) je dělí na tři základní. Individuální faktor zahrnující osobnost, schopnosti, kapacity jedince, životní fázi, zájmy, atd. Dále socioekonomický status, tedy okolnosti a situace, kde se jedinec nachází, jako například sociální třída, vzdělání, práce, příjmy,

časová dostupnost (práce a volný čas). Třetí faktor, který je ovlivněn hlavně národní a regionální politikou, jsou možnosti a podpory jednotlivce v jeho aktivitách. Mezi ně patří zařízení, zdroje, programy a jejich vedení. Komunity a obce hrají klíčovou roli ohledně potřeby aktivního trávení volného času. Jejich úlohou je hlavně vytvářet vhodné podmínky pro pohybovou aktivitu a využívat prostředí k její podpoře. Velmi žádoucí a potřebná je podpora v oblasti dopravy, zdravotnickém sektoru, urbanistickém plánování, rekreačním sektoru a správě parků, ve školství a vzdělávání, v sektoru sportu a v národní politice zaměřené na podporu pohybové aktivity (WHO, 2011).

Obrázek 1. Faktory ovlivňující volný čas (Transportation Research Board, 2005).

Hofbauer (2004) též řeší roli sociálně-kulturního prostředí. Mluví o vzniku nových podmínek pro volnočasové aktivity, jako velké změny nastalé po pádu železné opony. Původně bylo jednoduché jak naložit s volným časem, ale v dnešní době vznikla nepřehledná paleta možností. Taková rozmanitost by měla vést k nárůstu vhodně prožitého volného času, ale my jsme svědky spíše opačného trendu. Hlavní potíží mladé generace vidí autor ve výběru vhodné volnočasové aktivity, podle svých zálib a možností. Neschopnost využít přítomných možností tak může posilovat izolovanost jedince a náchylnost k protispolečenskému chování. Jednou z příčin podle Hofbauera bývají nedostatečně přesvědčivé a nemotivující nabídky.

V ČR se na volném čase dětí a mládeže podílí mnoho státních organizací a soukromých subjektů. Nejvýznamnější z nich je MŠMT, jehož úkoly vzhledem k tomuto tématu jsou přímo zakotveny v usnesení vlády ze dne 6. ledna 1999 č. 1. Dále se na tvorbě podmínek pro volný čas podílí Ministerstvo kultury, které vyhláší každoročně granty na podporu nekomerčního umění pro děti a mládež, přednášky, literární večery, výstavy, soutěže a aktivity podporující knihovnickou, informační a kulturně vzdělávací činnost pro děti a mládež. Poté i Ministerstvo práce a sociálních věcí, které podporuje hlavně volnočasové aktivity u rizikových skupin dětí a mládeže z pohledu prevence sociálně patologických jevů. Na propojení volného času dětí, péči o přírodu a životní prostředí se podílí Ministerstvo životního prostředí,

Dále města a obce se podílejí hlavně svými granty pro občanská sdružení a ostatní nevládní organizace pracující s mládeží a správou volnočasových středisek a domů dětí a mládeže. Krajské úřady v součinnosti se svými odbory školství, mládeže a tělovýchovy by měly být realizátory koncepcí a strategií volného času dětí a mládeže na území svých krajů a finančními podporovateli. Ukotvením volnočasových aktivit v oblasti právních norem můžeme najít v Zákoně o podpoře práce s dětmi a mládeží.

3.2.2 Rodina

Prvním prostředím, kde se děti učí základy volnočasového života a výchovy je rodina, která nejvíce ovlivňuje jejich osobnosti. V knize "Co děti nejvíce potřebují" popisuje uznávaný dětský psycholog Matějček (1994), že dětský psychický vývoj je nejvíce závislý od jistoty ve vztazích ke svým lidem, což jsou většinou rodiče nebo vychovatelé. Protože "každé dítě, které není milováno, je vlastně týráno." Rodina je tedy základ všech vztahů, podle kterých si dítě formuje svůj svět.

Děti dědí po rodičích mnoho duševních a fyzických znaků, které osobitým způsobem zasahují do procesu vyplnění volného času. Tady se ukazuje zaměření rodiny a způsob výchovy za velmi důležitý (Švigová, 1967).

Podle Gavory (2000) se děti nejvíce učí napodobováním chování svých rodičů. Proto by měli rodiče dbát na to, jak vedou svůj vlastní život, zda spíše pozitivním nebo negativním směrem. V rámci volného času ovlivňují rodiče děti dvěma cestami: prostřednictvím životního způsobu rodiny a svými postoji k aktivitám dětí mimo rodinu.

Volný čas dětí je ovlivněn také objektivními podmínkami rodinného života a výchovy, její velikost a úplnost nebo pozdější zakládání rodiny (v ČR se průměrný věk rodiček mezi roky 1991 a 2013 zvýšil z 24 na 29,8 let). Na druhou stranu můžeme způsob, jakým dospívající tráví volný čas, využít k charakteristice jejich životního stylu i životního stylu jejich rodiny. Přirozeně se v něm odráží jejich individuální a rodinné možnosti a cíle, kulturní klima, hodnoty, zájmy a zvyklosti (Csémy a kol., 2005).

Podle Kalmana a kol. (2011) je vývoj dítěte závislý na spontánním soužití všech členů rodiny. Sociální status dítěte a ovlivnění jeho životního stylu určuje také rodina. V celorepublikové studii HBSC v roce 2010 14 % respondentů sdělilo, že žije v rodině s jedním nevlastním rodičem a 42 % z nich druhý domov navštěvuje pravidelně.

Reálná data z HBSC studie z roku 2013, ukazují celkem nepříjemné zjištění, že mezi nejčastější způsoby, jakým děti tráví s rodinou společný volný čas, patří sledování televize nebo videa, společné posezení a návštěva přátel či příbuzných. Méně často děti s rodinou sportují (téměř 60 % uvedlo odpověď méně často či nikdy) a hrají společenské hry (Kalman a Vašíčková, 2013).

Rozvoj rodinného volného času je v ČR podporován v mnoha dokumentech. Ministerstvo školství a tělovýchovy (2002) zmiňuje, že není primárním účelem rodiny vůbec investovat maximum finančních prostředků do volnočasových aktivit dětí. Za nejdůležitější pokládá naplňovat citové potřeby dětí a posilovat rodinné vazby skrz společně trávený čas (MŠMT, 2002). Dalšími dokumenty jsou mimo jiné Národní program rozvoje sportu pro všechny v ČR, Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže a Zákon o podpoře sportu. V Evropě se pak jedná hlavně o Úmluvu o právech dítěte a doporučení členským zemím Radou Evropy - Spoluúčast dětí na životě rodinném a sociálním.

3.2.3 Škola a vrstevníci

Další institucí, kde děti tráví mnoho svého času je škola, která velkou měrou ovlivňuje jedince a jeho způsob života, a následně tak i jeho volný čas. Její zásadní role spočívá v možnosti informovat mládež o důležitosti aktivního životního stylu a nabídek, které se naskýtají a také se často podílí na jejich tvoření v podobě zájmových kroužků.

Vedlejší roli hraje škola při tvorbě vrstevnických nebo-li “referenčních” skupin, které slouží jak průvodce vývojem vlastních hodnot, postojů, chování a sebeobrazu. Jedlička a kol. (2004) považují referenční skupiny za významné, jelikož členové hodnotí své vlastní chování, myšlení dle norem skupiny, a porovnávají svůj výkon s ostatními. Velká část sebepojetí jedince závisí právě na vyměření standardů chování podle referenční skupiny.

Čáp a Mareš (2001) popisují úlohy vrstevnických skupin, jako místo, kde se mládež učí komunikovat s osobami, které mají jiný názor, učí se prosazovat a korigovat vlastní názor. Dále se rozvíjí v řešení konfliktů, diskutování, vyjednávání, hledání kompromisů a vyrovnávat se s nespravedlností.

Vágnerová (2005) píše, že v období školního věku začíná nad rodinou, převažovat identifikace s vrstevnickou skupinou, která jim poskytuje podporu a bezpečí. Hofbauer (2004) k tomuto podotýká, že někdy může být vliv skupiny i nepříznivý. Když se její členové nezabývají žádnou smysluplnou činností, velmi často se nudí a to pak vede k pasivnímu prožívání volného času. Tady se zvedá riziko transformace skupiny na tzv. závadové party nebo gangy, které mohou páchat trestnou činnost.

Lang a Berberichová (1998) popisují základní potřeby dětí v učebním prostředí, tak aby bylo docíleno nejlepšího efektu školského působení a předešlo se tak negativním postojům nebo nechuti ze školského prostředí. Jsou jimi pocit sounáležitosti ve třídě, svoboda, úcta, bezpečnost, radost a jedinečné fyzické prostředí třídy, kde děti tráví mnoho času svého dětství. Takto sestavené prostředí ve třídě je důležité i pro tvorbu inkluzivního klima ve třídě.

3.3 Mládež

Komise Evropského společenství vydala v roce 2001 Bílou knihu o mládeži, ve které definuje mládež jako lidi ve věku 11 - 25 let. Hájek a kol. (2008) uvádí označení mladiství pro děti od 10 do 15 let věku a pojem dospívající ve věku 16 až 19 let. Souhrnně se také užívá pojem mladí lidé pro věkovou skupinu 10 – 26 let.

Pedagogický slovník (Průcha a kol., 2009) rozděluje mládež dle sociálního nebo právního pohledu, mládeží rozumíme sociální skupinu lidí mezi 15. a 25. rokem života. Ve společnosti nejsou tyto osoby pojímány za děti, ale zároveň nejsou přijímány jako dospělí. Tato skupina má svůj specifický způsob života, myšlení, systém vzorů, norem a hodnot.

Lievegoeda (1992) rozděluje vývoj dětí na tři hlavní stádia, každé po sedmi letech. Každá z period je charakteristická odlišným vnímáním světa. První stádium od narození až po výměnu zubů přináší hlavně fyziologický rozvoj a rozvoj lidské duše, jako myšlení, citění a chtění. Ve druhém stádiu převahuje psychologický vývoj a ve třetím (14-21 let) převažuje sociální rozvoj jedince. Člověk nachází svůj svět ve světě a učí se jednat aktivně ze svého nitra.

3.3.1 Mládež a volný čas

Mládež je specifická skupina, nacházející se v období přechodu mezi dětstvím a dospělostí. Čáp (1990) pokládá za důležitý moment, z psychologického i praktickovýchovného hlediska, kulminaci extenzity přání a realizovaných činností, tak zúžení rozsahu v motivaci i realizaci. Dítě se totiž ve styku se světem seznamuje s různými oblastmi života, a to podle svých rostoucích možností a zkušeností. Rozšiřuje tak svůj repertoár činností až k vrcholu na konci puberty a v adolescenci. Toto období vzestupu a kulminace mnohostrannosti je důležitou příležitostí ke vzniku nových zájmů, které mají velký význam nejen pro další zájmové činnosti dospělého, ale i pro jeho růst profesionální, pro jeho účast na veřejném životě, v péči o děti a pro jeho celkový mnohostranný vývoj. Čáp toto období nazývá sensitivním obdobím pro vznik nových zájmů, hlavně z důvodu, jak snadno v tomto období vznikají zájmy.

Toto období je však sensitivním pro duševní pochody mládeže. Matějček (2013) se v tomto smyslu zmiňuje o psychické rozkolísanosti ve starším školním věku, který je klasickou dobou soutěží a porovnávání. Vychovatelé by měli brát zřetel na pocit méněcennosti, který se běžně vyskytuje. Když ho dítě zažívá jen v některé činnosti nebo občas, může mu pomoci v jeho motivaci. Může se však také stát, že ho některé děti zažívají denně, které trpí něčím, co nelze odstranit nebo napravit a co jim ztěžuje normální společenské zapojení. Samozřejmě to také dítě negativně ovlivňuje v jeho duchovním vývoji. Toto se týká jak osoby s postižením, nějakou vadou, nadváhou nebo dlouhotrvající nemocí či po úrazu.

3.3.2 Instituce zprostředkovávající činnosti ve volném čase

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) rozlišuje mezi neformálním a zájmovým vzděláváním, oboje se odehrává ve volném čase, mimo formální vzdělávací systém, jako součást procesu celoživotního vzdělávání. V rámci neformálního vzdělávání se uskutečňují organizované výchovně vzdělávací aktivity, které účastníkům poskytují záměrný rozvoj životních zkušeností, dovedností a postojů, založených na uceleném systému hodnot. Zájmové vzdělávání je právně ukotveno v zákoně o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve kterém je definováno jako vzdělávání poskytující účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na rozmanité oblasti.

Tento typ vzdělávání pořádají sdružení dětí a mládeže nebo jiné nestátní neziskové organizace a školská zařízení pro zájmové vzdělávání, kterým jsou střediska volného času, vzdělávací agentury, kluby, kulturní zařízení a některá další.

Vedle školských zařízení pro zájmové vzdělávání hrají významnou roli také školská výchovná a ubytovací zařízení, kterými jsou domovy mládeže a internáty. Dále v této oblasti působí zařízení pro ústavní a ochranou výchovu, kam patří dětské domovy, diagnostické ústavy, dětské domovy se školou a výchovné ústavy.

Mezi neškolské subjekty řadíme různé nestátní neziskové organizace, jako jsou občanská sdružení, nadační fondy, nízkoprahová zařízení nebo obecné prospěšné společnosti (Hájek a kol., 2010). Úloha volnočasových institucí je velmi důležitá a je nadále zapotřebí

zvyšovat jejich nabídku, především v oblasti aktivit, které jsou volně přístupné. Vyrůstající podíl na volnočasových aktivitách získávají knihovny, divadla, galerie, muzea, památky, hvězdárny, planetária, botanické a zoologické zahrady a další instituce.

3.3.3 Vznik volnočasových institucí

Spolek

Spolek vzniká dle občanského zákoníku zápisem do spolkového rejstříku, jehož úpravu najdeme v zákoně č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických osob, a který je veden rejstříkovým soudem.

Zakladatelé nebo osoba určená ustanovující schůzí, podává návrh na zápis do spolkového rejstříku.

Ve lhůtě 3 pracovních dnů ode dne doručení návrhu je povinen rejstříkový soud vydat usnesení, kterým může vyzvat navrhovatele k odstranění vad návrhu nebo k doplnění chybějících listin. Rejstříkový soud poté provádí zápis nejpozději do 5 pracovních dnů od podání návrhu.

K návrhu na zápis se připojuje souhlas majitele nemovitosti, souhlas osoby (statutárního orgánu - např. předsedy), zápis z ustavující členské schůze či zápis o shodě zakladatelů, aktuální stanovy podepsané předsedou (nebo jiným statutárním orgánem), stačí neověřené podpisy a vyplněný webový formulář.

3.3.4 Školská zařízení pro zájmové vzdělávání

MŠMT pokládá školská zařízení pro zájmové vzdělávání za důležitou součást výchovně vzdělávací soustavy České republiky. Rozděluje je na střediska volného času, školní družiny a školní kluby. Jejich nejdůležitějším přínosem je podpora rovných příležitostí, protože nejsou selektivní, zamezení šíření sociálně patologických jevů a rizikového chování dětí a mládeže a také hrají významnou roli při objevování a rozvíjení nadání či talentu účastníků. Ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání pracují kvalifikovaní

pedagogičtí pracovníci dle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů (vychovatelé, učitelé, pedagogové volného času), kteří garantují kvalitu a odbornost vzdělávání v oblasti volného času.

Prováděcím právním předpisem MŠMT ke školskému zákonu č. 561/2004 Sb. pro školská zařízení pro zájmové vzdělávání je vyhláška č. 74/2005 sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, která stanoví podrobnosti o obsahu a rozsahu jejich činnosti, organizaci a podmínkách provozu, přijímání a úhrady za školské služby.

Domy dětí a mládeže se zabývají zejména nabídkou zájmových činností, které jsou pod vedením odborného pedagoga. Nabízejí jak pravidelné i příležitostné kroužky, soutěže a tábory. Velkým přínosem je, že nejsou určeny pouze pro děti a mládež, ale mohou jich využívat i rodiče s dětmi i další zájemci (Pávková, 2001).

Střediska volného času pořádají mnoho pravidelných i jednorázových aktivit a slouží k výchovným, vzdělávacím a rekreačním účelům. Mimo pravidelné aktivity jako jsou kroužky, kluby a kurzy, pořádají příležitostné akce (exkurze, přednášky, besedy), prázdninové aktivity (tábory a soustředění). Dále organizují soutěže, vědomostní olympiády, přehlídky a jiné nárazové aktivity. Ve školním roce 2014/15 existovalo v České republice 312 aktivních středisek pro volný čas, které navštěvovalo 272 744 účastníků (MŠMT [online]).

3.3.5 Základní umělecké školy

ZUŠ jsou zakládány za účelem výuky uměleckých oborů (hudební, taneční, výtvarný, literárně-dramatický) a následně jsou využívány zájemci o pozdější studium na konzervatořích, a vysokých školách s uměleckým zaměřením. V České republice fungují tyto školy od 50. let minulého století. MŠMT ČR vydalo v roce 2010 Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání (RVP ZUV), podle kterého si školy samy zpracovávají školní vzdělávací program. V České republice se nalézají 489 základních uměleckých škol, které sdružuje Asociace základních uměleckých škol České republiky (AZUŠ ČR), jejím cílem je péče o rozvoj a kvalitu uměleckého školství v České republice.

3.3.6 Občanská sdružení, sportovní kluby, církve, nadace

Další nabídku jak trávit volný čas nabízejí občanská sdružení, sportovní kluby, církve, nadace a jiné instituce, které volný čas mládeže podporují. Zřizování nízkoprahových klubů je hlavně důležité pro prevenci socio-patologických jevů mládeže jako kriminalita, krádeže a vandalismus.

Podpora volnočasových zařízení by neměla být záležitostí jen resortu školství a mládeže, ale důležitá je i podpora od státní správy, samosprávy krajů a obcí a dalších institucí. V dnešní době je věnována velká pozornost na vytváření dostupných podmínek pro nové sporty a turistiku. Podporovány jsou výstavby nových sportovních areálů, hal, parků a stezek. Novinkou jsou i tematické zábavní parky (MŠMT, 2001).

3.4 Ekonomický aspekt volnočasových institucí

Většina organizací zabývajících se nabídkou volnočasových aktivit je neziskových, a proto je u nich klíčové financování. Kvalita jejich činnosti se odvíjí od jejich finanční zajištěnosti., která je většinou závislá na příjmech z grantů nebo příspěvků ze státního rozpočtu. Jelikož se ekonomické dopady a přínosy volnočasových aktivit dají těžko spočítat. Jde tu totiž o to, že vložený kapitál není primárně určen k dosažení zisku, ale jde o výnos jiného charakteru, který se potom ale odráží v mnoha oblastech. Tedy organizaci nejde o zisk z toho, že nabízí mládeži aktivity. Tím, že mládež smysluplně tráví svůj volný čas, zmenšuje riziko sociálně-patologických jevů, učí se mnoha společensky přínosným věcem a objevuje sama sebe a rozvíjí svůj potenciál, poté pozitivně ovlivňuje jak trh práce, oblast zdravotnictví, atd. Jde tedy o organizace s veřejně prospěšnou činností, jejíž přínos je nevyčísitelný.

Nehledě na to, že v takovýchto institucích mnoho členů pracuje dobrovolně, dochází tak k multiplikaci jejich přínosů.

V tabulce 1. můžeme vidět obecnou ekonomickou charakteristiku volnočasových institucí, která se liší organizace od organizace.

Nákladová část	Příjmová část
Náklady na služby	Státní dotace
Personální zabezpečení práce trenérů	Krajské dotace
Režijní náklady	Podpora z EU (ERASMUS+)
Investice do budov	Mezinárodní nadace a fondy v oblasti mládeže
Sportovní vybavení, výstroj	Podpora měst a obcí
Náklady na spotřební a pomocný materiál	Členské příspěvky
Ubytování	Sponzorské dary
Cestovní náklady	Pronájem movitých věcí a podnájem nebytových prostor
Náklady na propagaci a PR	Náhrady pojišťoven
Pojištění	Doplňkové činnosti (prodej zboží, ubytování)

Tabulka 1. Příjmy a náklady volnočasových institucí (Vlastní zpracování, 2016).

Dále se budu zabývat financováním nestátní neziskové organizace (NNO) z veřejných rozpočtů. Trendem v oblastech financování NNO je od roku 2009 celkový nárůst dotací poskytnutých NNO. Největší část byla v oblasti „Tělovýchova“. K nárůstům dochází u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva spravedlnosti. Podíl dotací poskytnutých NNO z rozpočtů krajů a hl. m Prahy v odvětví pro zájmovou činnost a rekreaci činil v roce 2013 4 % z celkového čerpání dotací. Když srovnáme rok 2009 s rokem 2013, dojdeme k malému poklesu objemu dotací o 7 tisíc korun. Dotace v roce 2013 pro zájmovou činnost a rekreaci činili 174 413 tisíc korun (Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2013).

Obrázek 2. vypovídá o výši podpory volnočasových aktivit dětí a mládeže v rámci veřejných rozpočtů.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	variační koef.
Státní rozpočet - nominálně	206 194	214 359	220 741	251 022	208 540	195 141	177 155	10%
<i>z toho MŠMT</i>	206 194	214 359	220 741	219 657	208 540	183 343	177 155	8%
<i>z toho ostatní ministerstva</i>				31 365		11 798		
kraje ³	37 457	37 457	36 659	35 477	40 498	41 766	41 167	6%
obce ³	55 549	55 549	86 165	84 728	87 540	95 862	107 176	22%
Veřejné rozpočty celkem	299 200	307 365	343 565	371 227	336 578	332 769	325 498	5%
% z rozpočtu MŠMT	11,5%	12,1%	10,8%	10,7%	14,2%	14,0%	13,8%	
% z veřejných rozpočtů				3,3%	2,9%	3,3%	3,2%	

Obrázek 2. Podpora volnočasových aktivit dětí a mládeže v rámci veřejných rozpočtů (tis. Kč), (Černý, 2011).

3.5 Financování volnočasových aktivit

Dotační politika organizací realizujících volnočasové aktivity pro děti a mládež je velmi různorodá a liší se podle formy organizace, geografické polohy a poslání. Tyto organizace se zaměřují na podporu a rozvoj nadání a zlepšení životního stylu dětí a mládeže, proto mohou žádat dotační programy administrované MŠMT nebo programy z jiných zdrojů. Odbor pro mládež MŠMT vypisuje každoročně programy pro prevenci sociálně patologických jevů.

Programy vyhlašované odborem MŠMT pro oblast práce s dětmi a mládeží:

- Program pro „NNO uznané MŠMT pro práci s dětmi a mládeží“
- Program pro NNO s pobočnými spolky
- Program pro NNO bez pobočných spolků

Jedná se například o Program 133 710 - Rozvoj materiálně technické základny mimoškolních aktivit dětí a mládeže, Dotační program - Podpora činnosti Informačních center pro mládež a Dotační program - Naplňování Koncepce podpory mládeže na krajské úrovni.

Dále vyhlašuje MŠMT programy pro oblast podpory nadání, kterými jsou:

- Dotační program „Podpora soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání“
- Rozvojový program „Hodnocení žáků a škol podle výsledků v soutěžích - Excellence středních škol „
- Dotační program „Podpora nadaných žáků základních a středních škol“

Tyto podpory jsou vždy závislé na vypsáních kritériích, které se týkají jak typu organizace, zaměření projektů a aktivit nebo typu a výše grantu, který společnost žádá.

Dalšími možnostmi podpory jsou čerpání z *Programu Erasmus+* nebo z Mezinárodních nadací a fondů v oblasti mládeže, pod které spadá *Evropská nadace mládeže Rady Evropy* a *Mezinárodní Visegrádský fond*. Cílem Visegrádského fondu je usnadnit a podporovat rozvoj užší spolupráce mezi zeměmi V4 i dalšími státy ve východní Evropě. Děje se tak pomocí grantů, které podporují společné kulturní, vědecké a vzdělávací projekty, výměny mládeže, přeshraniční projekty a propagaci cestovního ruchu. Další z možných donátorů aktivit je Koordinační centrum-česko-německých výměn mládeže Tandem, které podporuje česko-německé výměny mládeže.

Jedním z pravidelných donátorů volnočasových organizací bývají města a obce, ale jejich přístup k těmto organizacím je různý. Jak dokazují studie, nejtědřejší jsou města střední velikosti s vyspělou sportovní tradicí a kvalitním materiálním zázemím (plavecké bazény,

zimní stadiony apod.). Jednotlivé dotace obce vykazují pod různými položkami, jelikož v rozpočtu není položka sport a čerpání dotace má odlišnou metodiku. Některá města sice dávají veliké částky na podporu sportu, ale tyto finance někdy jdou jen prvoligovým 39 mužstvům fotbalu nebo hokeje. Na sport pro širokou veřejnost již pak peněz moc nezbyvá. Města mohou přidělovat prostředky na základě žádostí sportovních subjektů nebo se spolupodílejí na pořadatelství akcí, často se dotuje dle počtu členů sportovní organizace.

Velmi slabou stránkou je fakt, že v zastupitelstvu chybí odborníci, kteří by rozuměli celkové problematice rozvoje komunální politiky po stránce sportovní, hlavně oblasti sportu pro všechny a neorganizovaného sportovního využití.

Nyní je tedy důležité, aby se našla vyváženost mezi působností veřejné správy a dobrovolných sdružení i privátního sektoru tak, aby sport byl přístupný všem občanům a zejména dětem a mládeži. Důležitou roli by měla sehrát i veřejná správa na úrovni krajů a obcí a zabezpečit finanční podporu sportu a tělovýchovy ze svých rozpočtů, to vše v souladu se Zákonem o podpoře sportu (MŠMT, 2002). Bylo by vhodné také vytvořit větší koncepční provázanost financování nestátních organizací. A také zpracovat systém vzdělávání pracovníků volného času a dobrovolných vedoucích v občanských sdruženích s cílem, aby tyto organizace přispívaly co nejvíce ke kvalitnímu naplňování volného času dětí a mládeže a současně se zvýšil výchovný efekt ke zdravému životnímu stylu a prevenci sociálně patologických jevů.

3.5.1 Programy státní podpory pro NNO

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) vyhlašuje Programy státní podpory práce s dětmi a mládeží pro nestátní neziskové organizace.

MŠMT poskytuje dotace nestátním neziskovým organizacím (dále jen NNO) na realizaci projektů, které přispívají k naplňování cílů Koncepce podpory mládeže na období 2014 – 2020 přijaté usnesením vlády č. 342 ze dne 12. května 2014.

Programy jsou vyjádřením požadavku státu, zastupovaného MŠMT, na zabezpečení péče o volný čas dětí a mládeže prostřednictvím nestátních neziskových organizací.

Podpora pomocí Programů bude zaměřena především na pravidelné a dlouhodobé činnosti určené co nejširšímu spektru dětí a mládeže a na podporu činností a aktivit, které napomáhají rozvoji, rozšiřování a zkvalitňování činnosti jednotlivých NNO.

V souladu s Konceptí podpory mládeže na období 2014 - 2020 je cílem MŠMT vytvářet a podporovat podmínky pro rozšiřování a zkvalitňování nabídky neformálního vzdělávání a dalších mimoškolních zájmových činností vedoucích k účelnému naplňování volného času dětí a mládeže, realizované v NNO nebo vytvářené jejich prostřednictvím.

MŠMT vyhlášením těchto Programů podporuje rozvoj nestátního neziskového sektoru v oblasti práce s dětmi a mládeží mimo školu a rodinu. Dalším cílem Programů je především podpora:

- tvorby nabídky volnočasových a dalších vybraných aktivit v rámci členské základny jednotlivých NNO,
- tvorby nabídek volnočasových a vybraných cílených aktivit NNO určených pro neorganizované děti a mládež,
- důležitých mezinárodních a celostátních akcí určených dětem a mládeži,
- odborné přípravy a vzdělávání pracovníků s dětmi a mládeží,
- tvorby podmínek pro rozvoj neformálního vzdělávání,
- rozvoje dobrovolnictví a dobrovolné práce s dětmi a mládeží,
- výchovy dětí a mládeže v dalších vybraných oblastech (např. participace, vzájemná tolerance, zdravý životní styl),
- mezinárodní spolupráce dětí a mládeže,
- multikulturní výchovy

Každým rokem jsou však vypisovány odlišné priority programů, dle aktuálního dění a potřeb. Pro rok 2016 jsou to následující priority, kterými by se NNO měly zabývat přednostně:

- podpora participace – podpora aktivit, které budou posilovat zájem dětí a mládeže o to, co se okolo nich děje, a budou děti a mládež podporovat k jejich aktivní účasti na společenském dění;
- podpora zdravého životního stylu dětí a mládeže – podpora aktivit, které budou pozitivně ovlivňovat zdravý životní styl dětí a mládeže
- podpora tvořivosti – podpora aktivit podněcujících tvořivost, rozvíjejících manuální zručnost a využívání nových technologií.

MŠMT pořádá v rámci komunikační strategie směrem k NNO semináře pro budoucí žadatele o dotační programy novými podmínkami pro předkládání žádostí a s novým informačním systémem. Všechny informace o seminářích, vypsáních programech i detailní postup hodnocení projektů jsou dostupné na internetových stránkách MŠMT spolu s kontakty na osoby, které poskytnou žadatelům všechny dostupné informace a pomoc s vyplňováním žádosti.

3.5.2 Forma předkládání žádostí o poskytnutí dotace

Žadatel, v našem případě volnočasová instituce (většinou je i specifikované jaké typy organizací se mohou účastnit), předloží ve stanoveném termínu žádost s požadovanou dokumentací (potvrzení o přidělení IČO, stanovы organizace) zprostředkujícímu subjektu s cílem získat finanční podporu v rámci podpůrného programu. Žádost o dotaci musí být pracována v souladu s podmínkami programu. Vždy musí obsahovat tyto údaje o žadateli: informace o projektu; rozpočet a financování projektu; soulad projektu s horizontálními prioritami. U projektů, které zahrnují volnočasové, zájmové a další aktivity včetně přípravy vedoucích je nezbytné uvést předpokládaný počet účastníků a délku trvání akce či akcí. Hodnocení probíhá na základě hodnotících kritérií, které jsou vypsány poskytovatelem dotace. Pro zařazení do dotačního řízení odboru pro mládež MŠMT je žadatel povinen se nejprve zaregistrovat v elektronickém systému ISPROM na adrese <http://isprom.msmt.cz>. Po řádné registraci obdrží e-mail s uživatelským jménem a heslem. Projekty posuzuje a návrhy na poskytnutí dotace zpracovává hodnotící komise. Členy hodnotících komisí jmenuje věcně příslušný náměstek ministra/ministryně na návrh odboru pro mládež. Zadavatel dotace vypisuje většinou půl roku před začátkem programu výzvu k dotacím, ve které je shrnuto, kdo, jak a na co může žádat dotace a do jaké výše.

3.5.3 Krajská dotační politika

Jedním z důležitých donátorů jsou kraje. Často vypisují dotační oblasti pro Sport a tělovýchovu a volnočasové aktivity, protože si jsou vědomi důležitosti a přínosů podpory takovýchto aktivit. V dotačních oblastech jsou pak vypsány různé dotační programy, jako jsou například: Pohybová gramotnost; Pořádání významných sportovních akcí mládeže; Pořádání významných masových tělovýchovných a sportovních soutěží typu "sport pro všechny"; Činnost sportovních středisek a sportovních center mládeže; Celoroční pravidelná sportovní činnost mládeže a osob se zdravotním postižením; Vzdělávání trenérů, rozhodčích a cvičitelů; Akce pro děti a mládež ve volném čase; Podpora celoroční činnosti organizací dětí a mládeže s regionální působností; Mezinárodní spolupráce dětí a mládeže; Rekonstrukce a modernizace objektů a zařízení využívaných pro volný čas dětí a mládeže; Zájmová práce se žáky mimo vyučování.

3.6 Činnosti mládeže ve volném čase

Děti byly ve studii HBSC- Health Behaviour in School-aged Children (Zdraví a životní styl školáků) dotazovány na činnost v klubu či organizaci. Největší počet dětí celkem 54,5 % chlapců a 35,7 % dívek se účastní činnosti ve sportovním oddílu či klubu. Naopak asi třetina dotazovaných dětí se neúčastní činnosti v žádném klubu nebo organizaci.

Účast na činnosti v klubech či organizacích	Chlapci	Dívky
Sportovní oddíl (klub)	54,5	35,7
Dobrovolnická služba	11,1	8,5
Politická organizace	2,5	1,9
Kulturní spolek (hudba, věda, historie a jiné)	17,5	29,7
Církevní nebo náboženská skupina	6,9	7,4
Dětská nebo mládežnická organizace (klub)	23,2	23,7
Nějaký jiný klub	28,4	33,3
Neúčastním se činnosti žádného klubu nebo organizace	14,5	13,5

Tabulka 2. Účast a činnost dětí v klubech či organizacích (%), (Kalman, Vašíčková, 2013).

Z organizovaných volnočasových aktivit převažují u chlapců i dívek aktivity pohybového typu. Kolem 57 % sledovaných dětí uvedlo, že se minimálně 1 x týdně věnuje týmovým sportovním aktivitám (fotbal, házená, basketbal, lední hokej). 2 x týdně se zúčastňuje organizovaných týmových aktivit 44 % chlapců a přibližně 22 % dívek. Individuálně provozovaných aktivit se zúčastňuje minimálně 1 x v týdnu 63 % dětí.

Podstatně méně dětí navštěvuje aktivity nepohybového charakteru. Přibližně 21 % dětí ve svém volném čase navštěvuje skupinové taneční a dramatické aktivity (zpěv ve sboru, hra v kapele/orchestru, hra v divadelní skupině) a asi 25 % dětí se dále účastní individuálních hudebních aktivit (hra na hudební nástroj, individuální lekce hudby apod.). U těchto aktivit „uměleckého“ charakteru je větší podíl dívek než chlapců (Kalman, Vašíčková, 2013).

4 Praktická část

4.1 Cíl výzkumu

Zjistit, zda instituce Sbor dobrovolných hasičů v Dolní Kalné plní své veřejné poslání a cíle i po stránce volného času mládeže a zda mají pro tento účel dostatek finančních i nefinančních prostředků (prostory, zařízení, finance).

4.2 Metoda výzkumu

Hypotéza práce, zda instituce SDH v Dolní Kalné plní své poslání, bude ověřována na základě dat získaných studiem dokumentů, účetních výkazů a rozhovorů s personálem a přímým pozorováním v terénu. Data jsou analyzována metodou Malinowského. Na jejím základě je proveden odhad, zda je poslání plněno a formulována doporučení ke zkvalitnění fungování a činnosti instituce.

4.3 Data

4.3.1 Obec Dolní Kalná

Obec Dolní Kalná se nachází v Trutnovském okrese, který je v Královéhradeckém kraji. Leží na úpatí Krkonoš. Nejbližším větším městem, je 13 km vzdálené Vrchlabí. Ve městě Vrchlabí je zaměstnaná valná část obyvatel. Dolní Kalná má rozlohu 9.7 km² a je položená 377 metrů nad mořem. Podle posledního sčítání obyvatel domů a bytů z roku 2011 žije v obci 683 obyvatel. Z toho je celkem 99 dětí do 14-ti let.

		Celkem	Muži	Ženy
Počet obyvatel		683	348	335
V tom ve věku (let)	0-14	99	60	39
	15-64	462	242	220
	65 a více	122	46	76
Průměrný věk (let)		41,5		

Obrázek 3. Demografické údaje Dolní Kalné z 31. 12. 2011 (Český statistický úřad, 2016).

V posledních letech se v obci zvýšil počet přistěhovaných lidí a rodin. V současné době je u několika pozemků, zažádáno o změnu územního rozhodnutí a lidé si zde chtějí stavět domy a následně se sem natrvalo přestěhovat. Nárůst obyvatelstva je i díky výborné občanské vybavenosti. V obci se nachází zdravotní středisko, pošta, pečovatelská služba, mateřská škola, základní škola, obchod se základním výběrem potravin, koupaliště a autokemp. V nedalekých městech v Jilemnici, Lomnici nad Popelkou a v Nové Pace jsou provozovány rozlehlé ski areály s běžkařskými tratěmi (Dolní Kalná, 2016).

4.3.2 Možnosti trávení volného času v obci Dolní Kalná

V Dolní Kalné je pro děti připravené velké množství volnočasových aktivit, které jsou zaměřené především na pohyb a fyzickou aktivitu. Jedná se o tělovýchovný oddíl TJ Sokol Dolní Kalná, kde mládež může pravidelně navštěvovat hodiny, ve kterých se hrají hry, oddíl všestrannosti, kde se cvičí na klasickém cvičebním nářadí a oddíl florbalu. V obci je také fotbalové mužstvo, které je určeno pro žáky a dorost. Klub kopané se nazývá FK Dolní Kalná. V obci je možno navštěvovat i kroužky, které rozvíjí kreativní vlohly dětí. Hlavním takovým kroužkem je Loutkové divadlo. Děti se zde učí ovládat loutky a secvičují představení, které zpravidla hrají při slavnostech a besídkách. Přírodě se věnuje kroužek mysliveckého sdružení BOR. Jako kompromis vzdělávacích kroužků a kroužků zaměřených na aktivitu jsou Dobrovolní hasiči z Dolní Kalné. Děti se zde učí o požární bezpečnosti, dopravní bezpečnosti, jezdí na hasičské soutěže a v neposlední řadě se svými vedoucími podnikají výlety do přílehlého okolí, ale i vzdálenějších míst.

4.3.3 SWOT analýza

SWOT je typ strategické analýzy stavu podniku či organizace. Jedná se o všestranný a kvalitní hodnocení všech relevantních stránek každé organizace.

Její základem je identifikace dílčích vnitřních a vnějších faktorů, které ovlivňují chod organizace. Jsou rozděleni do čtyř kategorií, podle kterých je odvozen i název analýzy. Jsou to zkratky anglických slov – Strengths (silné stránky), Weaknesses (slabé stránky), Opportunities (příležitosti) a Threats (hrozby). Analyzují se tedy silné stránky (strengths) - v čem je organizace dobrá, v čem vyniká, výsledky interní analýzy, které pozitivně ovlivňují dosažení cílů. Slabé stránky (weaknesses) – jedná se o nedostatky či slabiny. To čím se organizace sama ohrožuje. Její vnitřní vlastnosti negativně ovlivňující dosažení cílů. Dále se jedná analýzu vnějšího prostředí tedy o příležitosti (opportunities), což jsou externí podmínky pomáhající k dosažení cílů a naposledy hrozby (threats), vnější podmínky pracující proti dosažení cílů organizace. V Interpretační fázi analýzy se potom porovnávají silné stránky s příležitostmi a naopak slabé stránky s hrozbami a potenciálním rizikem.

SWOT analýzou je souhrnně a jednoduše vyhodnotit fungování organizace ze všech aspektů, k tomu přispívajících (Havlíček, Kašík, 2005).

<p>Silné stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Velké množství organizací pracujících s dětmi - Možnost využití sokolovny ke sportovním a kulturním aktivitám - Veřejně přístupná sportovní hřiště 	<p>Slabé stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Základní škola má pouze první stupeň - Druhý stupeň ve vzdálenějších městech
<p>Příležitosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Široká nabídka oblastí volnočasových aktivit - Spolupráce a podpora neziskových organizací - Programy podporující soužití seniorů a juniorů (vystupování dětí na akcích pro důchodce) 	<p>Rizika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pasivní trávení volného času u počítače nebo televize - Nezájem o veřejné dění - Finanční náročnost na vybavení volnočasových aktivit

Tabulka 3. SWOT analýza obce Dolní Kalná v oblasti volnočasových a vzdělávacích institucí pro mládež (Vlastní zpracování, 2016).

4.3.4 Jednotka sboru dobrovolných hasičů Dolní Kalná (JSDH)

Jedná se o požární útvar, který je zřizován obcí dle §29 zákona 133/85 Sb. a financován také z obecního rozpočtu. Jednotka sboru dobrovolných hasičů se řídí zákonem 133/85 Sb. Ve znění pozdějších předpisů, tedy zákonem „O požární ochraně“. Členové zde dobrovolně vykonávají práci hasiče. Pomáhají při hašení požárů, záchranných pracích, živelných pohromách a dalších případech. Práci vykonávají ve vlastním volnu a mohou být odměňováni. Finanční odměnu mohou dostat od svého zřizovatele obce, anebo od sponzora hasičské jednotky.

4.3.5 Sbor dobrovolných hasičů Dolní Kalná (SDH)

Sbor dobrovolných hasičů Dolní Kalná je právnická osoba. Sbor byl zřízen na základě zákona č.83/1990 Sb. ve znění pozdějších předpisů, tedy zákonem „O sdružování občanů“. Na základě nového občanského zákoníku se SDH muselo v roce 2015 nově registrovat do spolkového rejstříku.

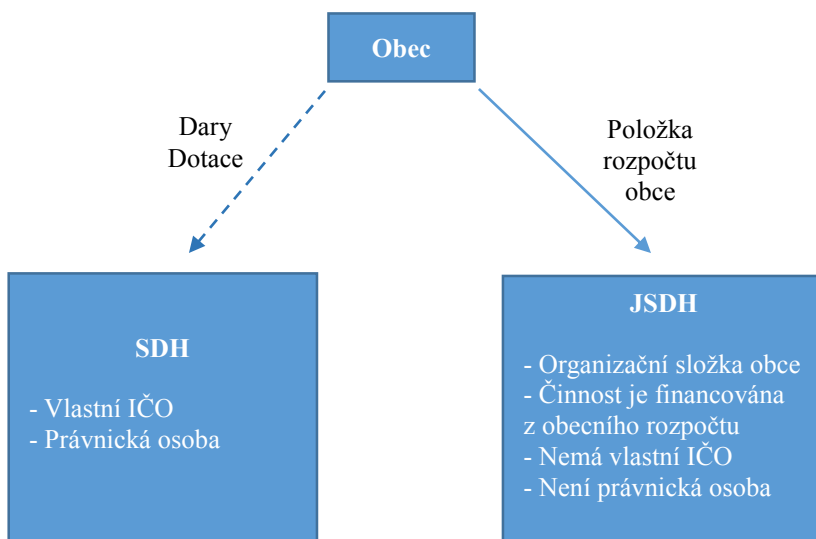
Sídlo: Dolní Kalná 178

IČ: 65715683

Zakladatel SH ČMS

Právní forma: pobočný spolek

Sbor Dobrovolných Hasičů a Jednotka Sboru dobrovolných hasičů nemají z právního hlediska nic společného. Ale dle zákona 133/85 Sb. §75 mohou spolupracovat. Jsou tedy spolu velmi provázaní a v obou sborech fungují ti stejní lidé.

Obrázek 4. Podíl obce na financování SDH a JSDH (Vlastní zpracování, 2016).

Mezi hlavní úkoly SDH patří:

- vyhledávat a vychovávat nové členy pro JSDH.
- odborně připravovat mládež pro následné členství v JSDH.
- vzdělávat mládež a veřejnost v obci preventivní výchovnou činností.

Sbor navštěvuje 28 dětí z Dolní Kalné a blízkého okolí. Děti se dělí podle věku do následujících kategorií:

5- 6 let: Přípravka

6- 7 let: Mladší žáci

10- 12 let: Starší žáci

16- 18 let: Dorost

Hasiči v Dolní Kalné mají 2 děti v přípravce, 9 dětí navštěvuje kategorii Mladší žáci,

10 dětí je v kategorii Starší žáci a 7 jich je v Dorostu.

4.3.6 Struktura Sboru dobrovolných hasičů

Starosta

Starosta je nejvýše postavenou osobou v hierarchii organizace. Vede SDH a výbor SDH, je zodpovědný za dodržování stanov. Zároveň také odpovídá za hospodaření s majetkem SDH. Má za úkol zastupovat zájmy organizace při jednání s ostatními organizacemi nebo veřejnou správou.

Náměstek starosty

V SDH Dolní Kalná jsou dva náměstci. Mají na starosti starostou svěřené věci např. mládež, techniku a její připravenost. Zároveň pokud je starosta nepřítomný, tak ho zastupují.

Jednatel

Je pověřen starostou vyřizovat korespondenci. Dále je odpovědný za provádění zápisů ze schůzí a vede evidenci členů.

Velitel

Velitel SDH může být stejná osoba jako velitel u JSDH. Je to osoba, které zodpovídá za připravenost mužstva, techniky a platnost školení. Při zásahu je velitel SDH zodpovědný za celý tým požárníkům. Zároveň určuje sled operací, který má každý hasič dle své specializace vykonat.

Zástupce velitele

V případě nepřítomnosti velitele jej zastupuje. Spolupracuje s velitelem při řízení zásahu. Podílí se na pořádání cvičení. Je odpovědný za kontrolu připravenosti techniky. Zúčastňuje se odborné přípravy a školení.

Členové

Každý člen má definovanou funkci, kterou musí v mužstvu plnit. Např. strojník: odpovídá za údržbu techniky, řidič: je odpovědný za vozidlo a dopravu posádky k místu zásahu. Dále jsou hasiči, kteří se specializují přímo na hašení. Následně jsou u zásahu i další členové, kteří jsou využíváni operativně dle aktuální potřeby.

4.3.7 Historie

Sbor dobrovolných hasičů Kalensko – Slemenských byl založen v roce 1875. Místní obcí byla zakoupena první hasičská technika, jednalo se o čtyřkolovou stříkačku. Sbor byl však zřízen až v roce 1877, za pomoci pana Jana Noska a místních předních občanů.

Základajících bylo 5 členů, 40 činných a 7 přispívajících. Mužstvo bylo postaveno a vyškolen panem Ulrychem z Nové Paky a stanovy byly následně schváleny v roce 1878. V roce 1902 byl sbor sestaven ze 2 čestných, 25 zakládajících, 49 činných a 41 přispívajících členů. Sbor měl dva čtyřkolové stroje a dále 400 metrů hadic. V roce 1910 se odtrhla slemelská část hasičů, kteří si založila vlastní spolek. Na začátku devadesátých let byly oba sbory zase spojeny.

V půlce roku 1937 se na koupališti v Dolní Kalné konal sjezd hasičů. Byl nazván “Župním sjezdem hasičstva”. Na sjezdu byla prezentována válečná technika včetně přeletu letadel. V roce 1938 měli Kalenští hasiči stříkačku, která byla poháněná spalovacím motorem a tažená koňmi.

Na sklonku roku 1942 prodalo Ministerstvo zemědělství hasičskému sboru v Dolní Kalné automobil s názvem Walter Lord, který byl vyroben v roce 1936. Následně byla na vůz namontována stříkající nástavba DS-16. Financování tohoto automobilu a nástavby zajišťovala Občanská Záložna. Po osvobození v roce 1945 německé obyvatelstvo, které bylo přinuceno k odchodu, zapalovalo své statky a právě toto vozidlo bylo využíváno k hašení požárů.

Sbor se rozrostl o další vozidlo až na sklonku roku 1959, kdy jednotka dostala nový vůz značky Tatra 805. V roce 1961 byla sboru poskytnuta hasičská zbrojnice, ve které je zázemí hasičů dodnes (Dolní Kalná, 2016).

4.3.8 Formulace poslání organizace

Kolektiv autorů SH ČMS (2008) popisuje poslání organizace jako uspokojování zájmů dětí a mládeže prostřednictvím všestranné činnosti zejména v kolektivech mladých hasičů, dorostenců a dorostenek při pravidelné celoroční činnosti. Zároveň nedílným posláním organizace je pomáhat při ochraně před: šikanou, brutalitou, rasismem, kriminalitou, drogovou závislostí a dalšími rizikovými chováními.

Další cíle organizace:

- Vzdělávat a vychovávat mladé hasiče
- Učit mladé hasiče požární bezpečnosti
- Vychovávat děti ke spolupráci s dalšími organizacemi pro mládež

4.3.9 Činnost

Mladí hasiči se scházejí každý pátek od 17:00 do 18:30 v hasičské zbrojnici v Dolní Kalné.

Dále spolu tráví čas na výletech nebo na soutěžích, které pořádají jejich vedoucí a další SDH v okolí. Činnost dětí je pestrá, poutavá a společensky přínosná, jelikož se děti učí mnohé důležité věci, napomáhající lepšímu soužití (první pomoc, dopravní pravidla, nezištné pomoci,...)

Nácvik požárního sportu

Pro úspěšné umístění na hasičských soutěžích děti nacvičují tzv. požární útok. Je to sportovní disciplína, ve které mají děti za úkol co nejrychleji dopravit vodu z tzv. kádě (velké laminátové nádoby) za pomoci koše, savic, čerpadla, velkého množství hadic a proudnic ke sklopnému terči. V letních měsících, kdy je hlavní sezóna hasičských soutěží, tak ostatní aktivity ustupují do pozadí a děti trénují na hasičské soutěže.

Hasičské soutěže

Hasičské soutěže se konají v letních a podzimních měsících. Dolnokalenští hasiči se účastní dvou typů soutěží. Startovné je placeno z rozpočtu SDH.

Hra Plamen je určena pro mladé hasiče do 15let. Družstva jsou složena z obou pohlaví. Soutěž je rozdělena do dvou kol. tzv. jarního a podzimního. Jarního kola se SDH Dolní Kalná nezúčastňuje. V podzimním kole je závodem požární všestrannosti. Každé družstvo může čítat maximálně 5 členů. Ve hře Plamen existují dvě kategorie, kterých se děti mohou účastnit. Mladší kategorie je do 11 let věku, starší kategorie je od 11 let do 15 let. Ve hře si děti ověřují svoji rychlost, všestrannost a pohyblivost. Mladí hasiči zde soutěží v 5- ti členných týmech tzv. hlídkách plní různé úkoly jako např.: střelba ze vzduchovky, základy první pomoci, uzlování, poznání topografických značek, překonávání překážek. V této hasičské disciplíně mladí hasiči dosahují již delší dobu výborných výsledků.

Okresní hasičské soutěže. Jedná se o sklobení mnoha rychlých úkonů do jednoho. Družstvo má 6 členů a ti musejí být ideálně sebraní. Děti vybíhají ze základny, kde je umístěná stříkačka, proudnice, hadice, koš a savice. Jejich cílem je sklopit proudem vody terče, které jsou umístěny na konci dráhy, kam musejí v co nejkratším čase doběhnout. Voda je přiváděna do stříkačky z nádoby a dále rozváděná soustavou hadic, až ke dvěma proudnicím. Proudnicí ovládají dva členové týmu a snaží se proudem vody sklopit terče. Mužstvo, které nejrychleji sklopí terče, vyhrává. SDH Dolní Kalná má i v této disciplíně mnoho úspěchů a pravidelně se umísťuje na medailových pozicích.

Teoretická výuka

Teoretická výuka probíhá formou hry a za pomoci interaktivních pomůcek. Tato metoda vzdělávání je nejlepším způsobem, jak mladé hasiče zaujmout a přimět je k soustředěnosti. Zde se dozvídají, jakým způsobem se zachovat při požáru. Jak se zachovat v případě nebezpečí. Co a jak hoří, co čím hasit. Zároveň je nejmenším dětem vysvětlováno, jakým způsobem se chovat na dopravních komunikacích. Protože děti ke své přepravě po obci používají kolo, tak jsou s nimi probírány křižovatky a dopravní bezpečnost. Důležitou aktivitou u mladých hasičů je probírání a nacvičování první pomoci. Dětem jezdí vysvětlovat první pomoc přímo lékař a sestřička z nemocnice z Vrchlabí.

Výlety

Vedoucí pořádají pro své svěřence i výlety do přílehlých, ale i vzdálenějších míst. Na výletech se děti nevzdělávají v oblasti požárníctví, ale poznávají zajímavá místa v kraji. Výlety se konají vždy 1 x nebo 2 x do roka a vždy se cestuje do jiného místa. V roce 2014 děti navštívily město Liberec. V Liberci se rozdělili do dvou skupin, přičemž mladší děti šly do zoologické zahrady a starší děti měly zajištěný program při výstupu na Ještěd. V roce 2015 navštívili Sobotku u Jičína, kde absolvovali prohlídku zámku Humprecht, a poté se pěší přesunuli na hrad Kost. Pro rok 2016 vedoucí naplánovali návštěvu divadla v nedalekém městě Vrchlabí.

Rodiče na tyto aktivity pouze přispívají a to částkou dle typu programu. Podstatnou část aktivit hradí SDH ze svého rozpočtu.

4.3.10 Prostory a zařízení

Prostory

Sbor Dobrovolných Hasičů není vlastníkem žádné budovy. K výuce dětí je využívána budova hasičárny a místní sokolovny. Obě budovy si sbor vypůjčuje od obce, která je jejich vlastníkem. Sbor financuje drobné opravy objektů a veškeré náklady spojené s provozem budov. Sokolovna je využívána spíše přes zimu, protože je vytápěná. Zatímco hasičárna je využívána přes léto. Budova sokolovny je vyhovující pro děti, jak ze stavebnětechnického, tak i z bezpečnostního hlediska. Hasičská zbrojnice prodělala před dvěma lety rozsáhlou

rekonstrukci. Při rekonstrukci byla vyměněna všechna okna, vrata do garáží a vyměněny veškeré zastaralé rozvody, elektřiny, vody a odpadů. Místnosti byly nově vyštukovány a vymalovány. Zároveň bylo nakoupeno nové vybavení. V budoucnu se předpokládá rekonstrukce střechy a zateplení celé budovy.

Vedle dolnokalenské hasičárny se nachází louka, která je pravidelně sečena. Na louce děti nacvičují požární útok na sklopné terče. Pozemek má rovinný charakter a proto je k tréninkům ideální.

Zařízení

SDH má ve výbavě veškeré věci pro práci s dětmi. Hlavní část výbavy tvoří vše k hasičským soutěžím. Jedná se hlavně o čerpadlo vody, velké množství hadic o různých délkách a průměrech a další potřebné věci. Tyto věci jsou vždy průběžně obměňovány, protože jejich jednorázová koupě by významně zatížila rozpočet sboru. Děti jsou na soutěže přepravovány nově zrekonstruovanou Avii, která má nástavbu pro převoz hasičů. Avie je zapůjčována bezplatně od JSDH. Pro pořádání domácích soutěží a různých ukázek je vypůjčován také nově zrekonstruovaný automobil značky LIAZ 24-S-2-Z, který slouží jako cisterna a zdroj vody pro soutěž. SDH má ve výbavě také několik starších počítačů, na kterých probíhá interaktivní výuka dětí. Pro interaktivní výuku dětí je využíváno několik internetových portálů. Jedním z nich jsou i stránky Ministerstva Dopravy, kde je dětem na cvičebných testech k autoškolě vysvětlováno, jak se mají chovat jako účastníci provozu. Další programy pro práci s dětmi jsou programy od společnosti Škoda- Auto a Záchraný Kruh (viz soupis zařízení SDH v přílohách).

4.3.11 Bezpečnost dětí

Bezpečnost dětí je v SDH vždy prvořadá a je na ní velmi dbáno. Vedoucí se musí účastnit školení o zásadách bezpečnosti práce s dětmi. Je důležité, aby splňovali následující podmínky: čistý rejstřík trestů a potvrzení od lékaře, že jsou zdravotně způsobilí. Po celou dobu trvání kroužku a to jak, když jsou děti v hasičské zbrojnici, na závodech, nebo na výletě jsou za děti odpovědny vedoucí. Aby byl zajištěn dohled nad dětmi tak zpravidla na 4 děti je zajištěn jeden vedoucí. Téměř vždy jezdí s vedoucími i někteří rodiče a tím pomáhají s dohledem a bezpečností. Důležité je také dodat, že SDH je pojištěno pro úraz člena.

Pojistka je uzavřena jak pro vedoucí, tak i pro děti. Pojištění je velmi důležité pro další léčení a kompenzaci úrazu.

4.3.12 Finance

Příjmy za rok 2015

Příjem za rok 2015 činil 113 574 Kč. Nejvyšší položkou do rozpočtu sboru byl výtěžek z pořádané akce na sběr železa, která byla pořádána po dohodě s místními podniky. Vysoký výnos hasiči obdrželi z pohárových soutěží, které zajišťovali. Na chod sboru také přispěla obec Dolní Kalná a sponzorskými dary i místní podnikatelé.

Příjmy SDH Dolní Kalná za rok 2015	
Příjem SDH Dolní Kalná celkem	113 574 Kč
Členské příspěvky	13 400 Kč
Z dotací od obce Dolní Kalná	10 000 Kč
Dotační programy	0 Kč
Sponzoři	15 000 Kč
Z vlastní činnosti:	
1. Pálení čarodějnic	8 965 Kč
2. Pohárové soutěže	16 985 Kč
3. Cesta pohádkovým lesem	5 211 Kč
Z brigád:	
Sběr železa	38 542 Kč
Sběr jablek	5 471 Kč

Tabulka 4. Příjmy za rok 2015 (Vlastní zpracování, 2016).

Výdaje za rok 2015

Nejvíce výdajů bylo za rok 2015 vynaloženo na provoz budovy, ve které sbor funguje a údržbě techniky, kterou sbor vlastní. Další položkou v rozpočtu výdajů je drobný materiál. Z této položky byly financovány opravy hasičských zařízení a vozidel. Dále sbor pořídil svým členům nové pracovní oděvy a zafinancoval i vycházkové uniformy.

Výdaje SDH Dolní Kalná za rok 2015		
Výdaje SDH Dolní Kalná celkem		97 908 Kč
Odvod členských příspěvků do SD		5 600 Kč
Výdaje na činnost SDH DK:		
1.	Energie	11 254 Kč
2.	Opravy a udržování	10 241 Kč
3.	Pohonné hmoty	4 852 Kč
4.	Školení řidičů	3 600 Kč
5.	Pojištění členů SDH	4 800 Kč
6.	Drobný materiál a služby	15 624 Kč
Pracovní oděvy		2 589 Kč
Výročí valné hromady		9 256 Kč
Životní jubilea		1 256 Kč
Smuteční rozloučení		2 632 Kč
Výdaje na činnosti dětí:		
1.	Vybavení	6 569 Kč
2.	Závody	2 250 Kč
3.	Soustředění	5 845 Kč
4.	Příspěvky na výlety	10 540 Kč

Tabulka 5. Výdaje za rok 2015 (Vlastní zpracování, 2016).

Přehled hospodářských výsledků od roku 2010 do roku 2015

V roce 2012 a 2014 byly minimalizovány náklady, protože v roce 2014 byla naplánovaná generální oprava dvou hasičských automobilů. Z toho důvodu bylo žádáno v roce 2014 o dotace a místní podniky byly požádány o sponzorský dar. Proto jsou i výdaje v roce 2014 nejvyšší.

Hospodářské výsledky jednotlivých let			
Rok	Příjmy	Výdaje	Zůstatek
2010	98 462 Kč	98 524 Kč	126 852 Kč
2011	118 953 Kč	96 587 Kč	149 218 Kč
2012	104 774 Kč	84 531 Kč	169 461 Kč
2013	109 542 Kč	92 341 Kč	186 662 Kč
2014	138 329 Kč	125 479 Kč	199 512 Kč
2015	113 574 Kč	97 908 Kč	215 178 Kč

Tabulka 6. Hospodářská činnost 2010 – 2015 (Vlastní zpracování, 2016).

Konečný stav účtu

Peníze v hotovosti jsou umístěny v pokladně k 31. 12. 2015, která je bezpečně uložena v trezoru obce. Hotovost je využívána pro pořádání závodů nebo v případě nutné a nečekané potřeby.

Konečný stav účtu k 31. 12. 2015	215 178 Kč
Hotovost	25 465 Kč
Běžný účet	189 713 Kč

Tabulka 7. Konečný stav účtu SDH Dolní Kalná (Vlastní zpracování, 2016).

5 Zhodnocení výsledků

Cílem první části bakalářské práce bylo vymezit a definovat základní pojmy týkající se volnočasových institucí pro děti a mládež. Rešerše odborných zdrojů postihuje nejdůležitější témata této problematiky a podává tak ucelený přehled a fundamentální vývoj ve výzkumu v této oblasti. Z analýzy vyplývá, že je tato oblast terčem mnoha výzkumů, ale hlavně v ČR by mohlo více studií a dat pomoci k propagaci smysluplnějšího a aktivnějšího trávení VČ.

Druhá část práce je zaměřena na analýzu volnočasové instituce Sbor dobrovolných hasičů v obci Dolní Kalná. Cílem této analýzy byla hypotéza, zda má instituce dostatek prostředků k plnění svého poslání, kterým je uspokojování zájmů dětí a mládeže prostřednictvím všestranné činnosti zejména v kolektivech mladých hasičů při pravidelné celoroční činnosti. Zároveň nedílným posláním organizace je pomáhat při prevenci socio-patologických jevů, jako je šikana, brutalita, rasismus, kriminalita, drogová závislost a další rizikové chování. Analýza se zaměřovala jak na vnější tak i vnitřní prostředí, vlastní prostory se zařízením, personální zabezpečení a finanční hospodaření instituce. Většina výsledků byla zjištěna pomocí vlastního pozorování, rozhovorů s personálem a studiem poskytnutých podkladů.

Z výsledků analýzy bylo zhodnoceno, že instituce má dostatečné prostředky k plnění svého poslání se snahou stále kvalitnějšího provádění své činnosti. Nejdůležitějším kritériem analýzy byla finanční rozvaha organizace. Příjmy, které jsou z mnoha rozličným a na sobě nezávislých zdrojů, dlouhodobě převyšují výdaje instituce. SDH Dolní Kalná vykazuje každý rok průměrně 15 tisíc zisku. Největší podíl na příjmech má vlastní činnost organizace a organizování brigád. Instituci však podporuje i obec a sponzoři. Dalšími pozitivy SDH byl počet dětí, které navštěvují SDH (prakticky většina dětí bydlící v obci), množství revitalizací a rekonstrukcí provedených v posledních letech, entusiastický personál, který funguje na dobrovolnické bázi, začínající snaha o získávání grantů, velmi všestranná a v neposlední řadě také společensky přínosná náplň činností (první pomoc, vzdělávání v dopravě, nezištná pomoc druhým...).

I přes celkové zhodnocení o dostatečnosti prostředků k plnění poslání jsem došel k závěrečným několika doporučení, které by mohly vést ke zlepšení stávajícího fungování organizace. Prvním menším je zvážit účast také na jarním kole Hry Plamen, protože se jedná o nejdůležitější hasičskou soutěž v okrese. Účastí na těchto soutěžích se zvyšuje prestiž

organizace, jak pro mládež, tak pro čerpání dotací a zisk sponzorů, nehledě na možnost čerpání dotace na materiálně-technické zabezpečení účasti na hře Plamen a zisk z dobrého umístění. Dalším doporučením by bylo více využívat dotačních programů a usnadnit si tak činnost a plnění poslání. Pro SDH Dolní Kalná se aktuálně jedná například o dotační program: „Státní podpora sportu pro rok 2016“. Dotaci vypisuje ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy odbor sportu. Tímto způsobem se dá získat až 100% rozpočtových nákladů na požadovaný projekt.

6 Závěr

V dnešní zrychlené a přetechnizované době nalézáme zvýšenou potřebu smysluplně trávit volný čas. Toto je důležité hlavně pro děti a mládež, kteří v této fázi formují své budoucí životní styly. Cíl teoretické části práce, kterým byla rešerše pojmů a vztahů tématu volnočasových institucí, se podařilo naplnit. Obsáhlému vhledu do problematiky bylo dosaženo analýzou a interpretací pojmů dané problematiky s využitím tuzemských i zahraničních zdrojů. S větším zaobíráním se VČ problematikou dětí a mládeže, roste i potřeba kvalitních institucí, které by zaručovali všestranný vývoj dětí a tím pozitivně ovlivňovali budoucí stav společnosti. Mezi takové můžeme zařadit i instituci Sbor dobrovolných hasičů v Dolní Kalné, která byla v této práci zanalyzována dle Bronislawa Malinowského. Z této institucionální analýzy jednotlivých složek instituce jsem došel k závěru, že SDH má dostatek finančních i jiných prostředků na plnění svého poslání, a tak uspokojovat potřeby mládeže svou činností a zabezpečovat tak i prevenci negativních jevů v mladém věku.

Z výsledků vyplývá, že také ostatní cíle organizace, jako je vzdělávat a vychovávat mladé hasiče, učit je požární bezpečnosti a vychovávat děti ke spolupráci s dalšími organizacemi pro mládež, jsou plněny. Vstup do oddílu je tedy velice přínosný, výše ročních příspěvků nezatíží rodinný rozpočet a děti budou trávit svůj volný čas smysluplně, zábavně, rozmanitě a v přírodě.

Pro ještě kvalitnější fungování bylo doporučeno více využívat podporujících grantů, vypisovaných zejména MŠMT.

Sbor dobrovolných hasičů v Dolní Kalné se dá považovat za kvalitní a progresivní instituci, kterou je hodno podporovat.

7 Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje:

- ANTONIČOVÁ, I., SCHNITZEROVÁ, E. Volný čas a jeho využívání u dětí na základní škole. In *Socialia 2000 – Mládež a volný čas*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2009.
- BAUMAN, A., a kol. Correlates of physical activity: Why are some people physically active and others not? *Lancet*, Č. 380(9838), 2012, s. 258-271.
- ČSÉMY, L., a kol. (2005). *Životní styl a zdraví českých školáků*. Praha: Psychiatrické centrum, 2005, 140 s. ISBN 80-85121-94-8.
- ČÁP, J. *Psychologie mnohostranného vývoje člověka*. 1. vyd., Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990. 292 s. ISBN 80-04-22967-0.
- ČÁP, J., MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2001, ISBN 978-80-7367-273-7.
- ČECH, T. Volnočasové aktivity dětí mladšího školního věku na počátku 21. století. In Hodaň, B. (Ed.). *Volný čas a jeho současné problémy*. Olomouc: Hanex, 2002.
- DUMAZEDIER, J. Volný čas. *Sociologický časopis*, 1966, č. 2(3), s. 443-447.
- HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času: Současné trendy*. 1. vyd., Praha: Portál, 2008. 240 s. ISBN 978-80-7367-473-1.
- HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*, 2. vyd., Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2010. 128 s. ISBN 978-80-7290-471-6.
- HAVLÍČEK, K., KAŠÍK, M. *Marketingové řízení malých a středních podniků*. Praha: Management Press, 2005, 172 s. ISBN 80-7261-120-8.
- HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 176 s. ISBN 80-717-8927-5.
- GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000, 207 s. ISBN 80-85931-79-6.
- GERSHUNY, J. Veblen in reverse: Evidence from the multinational time-use archive. *Social Indicators Research*, 2009, č. 93(1), 37-45.

- GIDDENS, A. *Sociologie*. Praha: Argo, 1990, 596 s. ISBN: 80-720-3124-4.
- JAWORSKI, G. D. Time for life: The surprising ways americans use their time. *Social Forces*, 1998, č. 76(3), 1166-1168 s.
- JEDLIČKA, R., a kol. *Děti a mládež v obtížných životních situacích*. 1.vyd. Praha: Themis, 2004, 478 s. ISBN 80-7312-038-0.
- Institute of Medicine (US). *Does the built environment influence physical activity?: examining the evidence*. Washington, DC: Transportation Research Board. 2005.
- KALMAN, M., a kol. *Národní zpráva o zdraví a životním stylu dětí a školáků na základě mezinárodního výzkumu uskutečněného v roce 2010 v rámci mezinárodního projektu Health Behaviour in School-aged Children: WHO Collaborative Cross-National study (HBSC)*". Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-244-2985-4.
- KALMAN, M., VAŠÍČKOVÁ, J. *Zdraví a životní styl dětí a školáků*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3409-4.
- KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. *Člověk - prostředí - výchova k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido - edice pedagogické literatury, 2001, 199 s. ISBN 80-731-5004-2.
- LANG, G., BERBERICHOVÁ, CH. *Každé dítě potřebuje speciální přístup*. 1.vyd. Praha: Portál, 1998, 152 s. ISBN 80-7178-144-4.
- LARSON, R. W., VERMA, S. How children and adolescents spend time across the world: work play, and developmental opportunities. *Psychology Bulletin*, 1999, 125(6), 701–736.
- MATĚJČEK, Z. *Co děti nejvíc potřebují*. Praha: Portál, 1994, 108 s. ISBN 80-7178-006-5.
- MATĚJČEK, Z. *Co, kdy a jak ve výchově dětí*. 6. vyd. Praha: Portál, 2013, 141 s. ISBN 978-80-262-0519-7.
- MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice. Bílá kniha*. Praha: Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.
- MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Volný čas a prevence u dětí a mládeže*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2002.

- PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. 2. Vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-569-5.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2009, 395 s. ISBN 978-80-7367-647-6.
- OPASCHOWSKI, H. W. *Pädagogik der Freizeit*. Grundlagen für Wissenschaft und Praxis. Bad Heilbrunn: Klinkhardt, 1976, 287 s. ISBN 3781502783.
- SHAW, S. The family leisure dilemma: Insights from research with Canadian families. *World Leisure*, 2001, č. 43(4), s. 53-62.
- SPOUSTA, V. a kol. *Metody a formy výchovy ve volném čase: kultura a umění ve výchově*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1996. ISBN 80-210-1275-7.
- SPOUSTA, V. a kol. *Teoretické základy výchovy ve volném čase*. 1. vyd. Brno: Masarykova Univerzita, 1994. ISBN 80-210-1007-X.
- ŠAFR, J., a PATOČKOVÁ V. Trávení volného času v České republice ve srovnání s evropskými zeměmi. *Naše společnost*, 2010, č. 8(2), s. 21-27.
- ŠVIGOVÁ, M. *Volný čas a my*. 1. vyd. Praha: Svobodné slovo, 1967, 155 s. ISBN 32-013-67.
- VÁGNEROVÁ, M. (2005). *Vývojová psychologie: I., Dětství a dospívání. 1. Vyd.* Praha: Karolinum, 2005, 468 str. ISBN 80-246-0956-8.
- ZABRISKIE, R. B., a McCORMICK, B. P. Parent and child perspectives of family leisure patterns on perceptions with family life. *Journal of Leisure Research*, 2003, 35(2), s. 163-189.

Internetové zdroje:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011*: Dolní Kalná. 2011.

[on line]. [cit.2016-12-02]. Dostupný z WWW: www.csu.cz.

ČERNÝ, J. *Financování volnočasových aktivit dětí a mládeže v ČR v letech 2004 – 2010*.

Praha, 2008. [online]. [cit. 2016-02-01]. Dostupný z WWW: <http://www.crdm.cz/download/dokumenty/Ekonomicka-analyza-CRDM-24-5-2011.pdf>.

KOLEKTIV AUTORŮ SH ČSM. *Učební texty pro vedoucí a instruktory kolektivů mladých*

hasičů. 2008. [online]. [cit. 2016-01-10]. Dostupný z WWW: http://mladez.mshpraha.cz/tiskoviny/ucebni_texty.pdf.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY [online]. [cit. 2016-01-

10]. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/mladez/strediska-volneho-casu>.

OBEC DOLNÍ KALNÁ. [online]. [cit. 2016-01-02]. Dostupný z WWW:

<http://www.dolnikalna.cz/>.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů v roce 2013*. Centrum pro výzkum neziskového sektoru. Brno,

2013. [online]. [cit. 2016-01-03]. Dostupný z WWW:

<http://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri>

[dienstbier/aktualne/Rozbor-financovani-nestatnich-neziskovych-organizaci-z-verejnych-rozpocet-u-v-roce-2013.pdf](http://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri/dienstbier/aktualne/Rozbor-financovani-nestatnich-neziskovych-organizaci-z-verejnych-rozpocet-u-v-roce-2013.pdf).

WORLD HEALTH ORGANISATION. *Promoting Physical Activity and Active Living in Urban Environments*, World Health Organization: Geneva, 2006. [online]. [cit. 2016-

01-15]. Dostupný z WWW:

http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0009/98424/E89498.pdf.

8 Seznam použitých zkratk, obrázků a tabulek

Seznam zkratk:

AZUŠ ČR	Asociace základních uměleckých škol České republiky
HBSC	Health Behaviour in School-aged Children (Zdraví a životní styl školáků)
JSDH	Jednotka sboru dobrovolných hasičů
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NNO	Nestátní nezisková organizace
RVP ZUV	Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání
SH ČMS	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska
SDH	Sbor dobrovolných hasičů

Seznam použitých obrázků:

Obrázek 1. Faktory ovlivňující volný čas

Obrázek 2. Podpora volnočasových aktivit dětí a mládeže v rámci veřejných rozpočtů

Obrázek 3. Demografické údaje Dolní Kalné z 31. 12. 2011

Obrázek 4. Podíl obce na financování SDH a JSDH

Seznam použitých tabulek:

Tabulka 1. Příjmy a náklady volnočasových institucí

Tabulka 2. Účast a činnost dětí v klubech či organizacích (%),

Tabulka 3. SWOT analýza obce Dolní Kalná v oblasti volnočasových a vzdělávacích institucí pro mládež

Tabulka 4. Příjmy za rok 2015

Tabulka 5. Výdaje za rok 2015

Tabulka 6. Hospodářská činnost 2010 – 2015

Tabulka 7. Konečný stav účtu SDH Dolní Kalná

9 Seznam příloh

9.1

Příloha I

Příloha II

Příloha I

Tab. 1: Inventář věcí vlastněnými JSDH

	Název Majetku	Hodnota
1	Hadice "C" PES PUR	2 089 Kč
2	Hadice "C" PES PUR	2 089 Kč
3	Hadice "C" PES PUR	2 089 Kč
4	Hadice "C" PES PUR	2 089 Kč
5	Radiostanice GP340/16SeL.5,	12 017 Kč
6	Motorová pila Stihl MS 280	14 800 Kč
7	Kompresor Profimaster 200-8-25	9 674 Kč
8	Světelná a zvuková soustava	15 470 Kč
9	Radiostanice GM360/255 VHF136	11 781 Kč
10	Radiostanice GP360/255 SEL.5	11 331 Kč
11	Radiostanice GP360/255 SEL.5	11 331 Kč
12	Rozdělovač s kulovým uzávěrem	5 998 Kč
13	Dýchací přístroj (nosič) PLUTO 300 Standard	11 992 Kč
14	Dýchací přístroj (nosič) PLUTO 300 Standard	11 992 Kč
15	Dýchací přístroj (nosič) PLUTO 300 Standard	11 992 Kč
16	Dýchací přístroj (nosič) PLUTO 300 Standard	11 992 Kč
17	Maska s plicní automatikou SPIROMATIC S NR, adaptér Gallet	14 494 Kč
18	Maska s plicní automatikou SPIROMATIC S NR, adaptér Gallet	14 494 Kč
19	Maska s plicní automatikou SPIROMATIC S NR, adaptér Gallet	14 494 Kč
20	Maska s plicní automatikou SPIROMATIC S NR, adaptér Gallet	14 494 Kč
21	Tlaková kompozitní superlehká láhev 6,8 l / 300 bar, včetně ventilu	8 048 Kč
22	Tlaková kompozitní superlehká láhev 6,8 l / 300 bar, včetně ventilu	8 048 Kč
23	Tlaková kompozitní superlehká láhev 6,8 l / 300 bar, včetně ventilu	8 850 Kč
24	Tlaková kompozitní superlehká láhev 6,8 l / 300 bar, včetně ventilu	8 850 Kč
25	Hadice zásahová C52 s púlspojky	1 285 Kč
26	Hadice zásahová C52 s púlspojky	1 285 Kč

27	Hadice zásahová C52 s pùlspojkami	1 285 Kč
28	Hadice zásahová C52 s pùlspojkami	1 285 Kč
29	Hadice zásahová C52 s pùlspojkami	1 285 Kč
30	Hadice zásahová B75 s pùlspojkami	1 868 Kč
31	Hadice zásahová B75 s pùlspojkami	1 868 Kč
32	Hadice zásahová B75 s pùlspojkami	1 868 Kč
33	Další věci bez specifikace	150 000 Kč
34	Vozidlo A30-OVS-12	184 486 Kč
35	Požární auto-Liaz včetně vybavení	759 388 Kč
Hodnota celkem		1 346 398 Kč

Příloha II

Tab. 1: Inventář věcí vlastněnými SDH

	Název Majetku	Hodnota
1	Hadice sportovní C52	1 560 Kč
2	Hadice sportovní C52	1 560 Kč
3	Hadice sportovní C52	1 560 Kč
4	Hadice sportovní C52	1 560 Kč
5	Hadice sportovní B75	2 165 Kč
6	Hadice sportovní B75	2 165 Kč
7	Hadice sportovní B75	2 165 Kč
8	Hadice sportovní B75	2 165 Kč
9	Proudnice PH sport	1 633 Kč
10	Proudnice PH sport	1 633 Kč
11	Rozdělovač PH sport	7 368 Kč
12	Savice FIRE ELASTIK	2 492 Kč
13	Savice FIRE ELASTIK	2 492 Kč
14	Přetlakový ventil, omezovač průtoku	16 924 Kč
15	Požární nádrž laminátová 1000 L	9 559 Kč
16	Klíč na šroubení 75/52	290 Kč
17	TOHATSU úřenosná motorová stříkačka	248 000 Kč
18	Přilba CAM SAFETY STAR	810 Kč
19	Přilba CAM SAFETY STAR	810 Kč
20	Přilba CAM SAFETY STAR	810 Kč
21	Přilba CAM SAFETY STAR	810 Kč
22	Přilba CAM SAFETY STAR	810 Kč
23	Přilba CAM SAFETY STAR	810 Kč

24	Přilba CAM SAFETY STAR	810 Kč
25	Přilba CAM SAFETY STAR	810 Kč
26	Přilba CAM SAFETY STAR	810 Kč
27	Přilba CAM SAFETY STAR	810 Kč
28	Sací koš- laminát	3 133 Kč
Hodnota celkem		316 524 Kč